

TOKAT MERKEZ İLÇESİNE BAĞLI ORMAN KÖYLERİNDE ORKÖY KREDİLERİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

Halil KIZILASLAN

*Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü Araştırma
Görevlisi*

ÖZET

Çalışma, 1980-1991 döneminde Tokat Merkez İlçesinde Orköy kredilerinin uygulanması durumunu kapsamaktadır. İki bölümden oluşan bu çalışmada, birinci bölümde Türkiye orman köyleri hakkında genel bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde ise, Tokat Merkez İlçesinde Ormanköy kapsamına giren köylerin Orköy kredilerinden yararlanma durumları analiz edilmiştir. Ayrıca uygulamanın orman köyleri üzerine yaptığı sosyo-ekonomik etkinliğinin ortaya konulmasına çalışılmıştır.

A RESEARCH ON APPLYING ORKÖY CREDITS AT VILLAGE OF FORESTY IN CENTRE COUNTRY OF TOKAT PROVINCE

This study covers applying of Orköy credits at Tokat province in 1980-1991 period. The study can break down two sections. In the first section, the general knowledges has been given about Orköy (Village of Foresty) of Turkey. In the second section, it has been investigated that villages of forestry benefit from Orköy credits in Tokat. Furthermore, it has been study to put out socioeconomic effect of applying on Orköy.

1. GİRİŞ

Tarım, hayvancılık ve ormancılık birbiriyle yakından ilgili sektörlerdir. Orköy daire başkanlığının yaptığı etüd ve envanter çalışmalarına göre, Türkiye'de toplam 17.200 orman köyü bulunmaktadır. Bu köylerde yaşayan insanlar geçimini tarım, hayvancılık ve orman-

dan sağlamaktadırlar. Köylüler önce hayvancılık yaparak geçimlerini sürdürmüşler, sonra tarlalar açarak ormanların içine ve civarına yerleşmişlerdir. Bunun yanında orman işçiliğini de tekellerinde tutmuşlardır.

Bu nedenlere bağlı olarak ormanların korunması ve iyileştirilmesi işlevindeki başarının, sadece orman köylülerinin tutum ve davranışlarına bağlı olduğu kantsı yaygınlaşmıştır. Ancak, odun hammaddesini tüketen geniş halk kitleleri, kerestecisi, sanayi kesimi, inşaat sektörü gibi kesimler bu işlev ve sorumluluğun dışında bırakılmıştır. Ülke genelinde görülen işsizlik, eğitim yetersizliği, enflasyon gibi sorunlar, ağırlıklarını en çok kişi başına düşen milli gelirin oldukça düşük olduğu dağ-orman köylüleri ile fakir topraksız köylüler üzerinde hissettirmektedir (1). Köylü sınırlı üretim faktörlerine rağmen, üretimde belli bir çizgiye ulaşmıştır. Ancak çeşitli nedenlerle üretim hasılasının tüketiciye istenilen yer, zaman ve miktarda ulaştırılmaması veya araçlar vasıtasıyla yeterince değerlendirilmemesi, bu kesimin en büyük sorunu olmaktadır. Bu nedenle orman köylüsünün ormancılık faaliyetlerine katılımı ve ormandan pay alması esas kabul edilmelidir.

Dünya ülkeleri yıllardan beri uygulanmakta olan ve ormanların tahrip olmasını bir türlü engelleyemeyen politikaları, yenileme ve şartlara uygun yeni politikalar ortaya koymaya başlamışlardır (2).

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın ana materyalini, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Tokat İl Müdürlüğü Destekleme Şubesi Müdürlüğünden alınan çeşitli yıllara ait raporlar, kalkınma planları ve bilançolarla, Tokat Orman İşletmesi Müdürlüğündeki yetkililerden alınan bilgiler oluşturmaktadır.

Ayrıca, orköy kredilerinin uygulanması konusunda ulaşılan kitap ve dergilerden ilgili kısımlar alınmış ve konuyu açıklayıcı şekilde hazırlanmıştır. Ulaşılan rakamsal veriler ise, basit istatistiki yöntemlerle daha anlaşılır hale getirilerek çizelgeler düzenlenmiştir.

Araştırma içerisindeki orman-köy ilişkileri de kısaca Orköy olarak ifade edilmiştir.

3. ARAŞTIRMA BULGULARI

3.1. Türkiye Orman Köyleri Hakkında Genel Bilgiler

Türkiye'de mevcut orman alanı 20.2 milyon hektar olup, bu ormanların % 44'ü verimli, % 56'sı bozuk ve verimsizdir. Orman köylerinde tarım yapılan alanların % 61'i yani yarıdan fazlasının eğimi % 20'in üzerindedir. Aynı şekilde tarım yapılan arazinin yarısı, tarımsal amaçla kullanılmayacak niteliktedir.

Türkiye'de 12 milyon dolayında orman köylüsü, zorunlu ihtiyaçları olan barınma ve ko-

Tokat Merkez İlçesine Bağlı Orman Köylerinde Orköy Kredilerinin Uygulanmasına İlişkin Bir Araştırma

runma için her türlü odun ve kereste ile ısınma ve ısıtmada kullanılan yakacağını ormandan karşılamaktadır. Beslenme ihtiyacını karşılamak için de ormanlık araziye tarım kültürüne açmakta ve yasaklara rağmen, ormanlık sahalara beslediği hayvanları salmaktadır. Bu usulsüz kullanım yöre dışına gönderilen kaçak ürünler hariç, köylünün zorunlu ihtiyaçları olan barınma ve beslenmeye dönük olduğu bilinmektedir (3).

Bunların yanında orman köylüsünün eğitim yetersizliği, güçlü ve etkin kooperatifleşememe, küçük ve kapalı aile işletmelerinin varlığı gibi birçok sorunları bulunmaktadır. Orman köylüsünün bu çok kapsamlı sorunları, devletin bir çok kuruluşunu ilgilendirmektedir. Bu nedenle, sorunların temelinde müşterek ve koordineli çalışma anlayışının yer alması gerektiği söylenebilir.

3.2. Tokat Merkez İlçesine Bağlı Orman Köylerinde Orköy Kredilerinin Uygulanma Durumu.

Tokat Merkez ilçesinde Ormanköy kapsamına giren 82 köy mevcuttur. Bu köylerin toplam alanı 131 654 hektar olup, 58'i orman içi 24'  orman kenarı köydür. Daha sonra 1989 yılında merkez ilçeye bağlı 82 köye ek olarak 5 köy daha plan kapsamına alınmıştır. Bu köylerin alanı da 14 482 hektardır. Böylece toplam orman köy sayısı 87 ve bu köylerin toplam alanı da 146 136 hektar olmuştur.

Tokat'ın diğer ilçelerindeki orman köy sayısı ise řu şekildedir: Zile 53, Turhal 36, Almus 41, Artova 31, Erbaa 53, Niksar 40. ve Reşadiye 52'dir. Tokat'ın ilçeleriyle beraber toplam orman köy sayısı 393'd r (4).

Tokat Merkez ilçesine bağlı orman köylerine 1980 yılından 1988 yılına kadar verilen krediler, fenni arıcılık, süt koyuncululuğu, besi sığırıcılığı, yumurta tavukçuluğu, süt sığırıcılığı ve halıcılık ünitelerinden oluşmuştur. Bu dönemde % 9'u fenni arıcılık, % 12'i süt koyuncululuğu, % 77'si Besi sığırıcılığı, % 0.2'si yumurta tavukçuluğu, % 0.10'u süt sığırıcılığı, % 1.70'i halıcılık olmak üzere toplam 331 000 000 TL. tutarında kredi verilmiştir (5). G r ld ğu gibi, bu dönemde toplam krediler içinde besi sığırıcılığı en yüksek paya sahiptir. Besi sığırıcılığını ise, fenni arıcılık  nitesi takip etmiştir.

1988 yılında merkez ile orman köylerine toplam 108 üniteye 5 köyde 54 200 000 TL kredi verilmiştir. Bu kredilerin % 28'ini fenni arıcılık, % 69'unu dam  rt c l ğu, % 3' n  de halıcılık üniteleri oluşturmuştur (izelge 1). 1989 yılında 10 köye, 19 ünite besi sığırıcılığı, 15 ünite süt koyuncululuğu, 20 ünite fenni arıcılık için toplam 274 200 009 TL kredi verilmiştir. Verilen bu kredilerin % 44'  besi sığırıcılığı % 35'i süt koyuncululuğu, % 21'i fenni arıcılık ünitelerine ayrılmıştır (izelge 2).

1990 yılında toplam 11 köyde fenni arıcılık için 23, süt koyuncululuğu için 6, besi sığırıcılığı için 12 olmak üzere toplam 41 üniteye 238 340 000 TL. kredi verilmiştir. Bu kredinin ünitelere göre dağılım oranı ise, % 33'  fenni arıcılık, % 21'i süt koyuncululuğu, % 46'sı besi sığırıcılığı şeklindedir (izelge 3).

Çizelge 1: 1988 Yılında Tokat Merkez İlçeye Bağlı Orman Köylerine Verilen Krediler

İLİ	İLÇESİ	KÖY SAYISI	ÜNİTE ADEDİ	KREDİ MİKTARI (TL)	%	ÜNİTE KONUSU
TOKAT	MERKEZ	2	10	15 000 000	28	F. ARICILIK
TOKAT	MERKEZ	2	94	37 600 000	69	DAM ÖRTÜCÜ
TOKAT	MERKEZ	1	4	1 600 000	3	HALICILIK
TOPLAM		5	108	54 200 000	100	

Kaynak: T.K.B. Tokat İl Müdürlüğü Destekleme Şube Müdürlüğü 1989 Mali Yılı Raporu.

Çizelge 2: 1989 Yılında Tokat Merkez İlçeye Bağlı Orman Köylerine Verilen Krediler

İLİ	İLÇESİ	KÖY SAYISI	ÜNİTE ADEDİ	KREDİ MİKTARI (TL)	%	ÜNİTE KONUSU
TOKAT	MERKEZ	4	19	119 700 000	44	B. SİĞİRCİLİĞİ
TOKAT	MERKEZ	4	15	94 500 000	35	S. KOYUNCUL.
TOKAT	MERKEZ	2	20	60 000 000	21	F. ARICILIK
TOPLAM		10	54	274 200 000	100	

Kaynak: T.K.B. Tokat İl Müdürlüğü Destekleme Şube Müdürlüğü 1990 Mali Yılı Raporu.

Çizelge 3: 1990 Yılında Tokat Merkez İlçeye Bağlı Orman Köylerine Verilen Krediler

İLİ	İLÇESİ	KÖY SAYISI	ÜNİTE ADEDİ	KREDİ MİKTARI (TL)	%	ÜNİTE KONUSU
TOKAT	MERKEZ	5	23	80 040 000	33	F. ARICILIK
TOKAT	MERKEZ	2	6	49 800 000	21	S. KOYUNCUL.
TOKAT	MERKEZ	4	12	108 000 000	46	B. SİĞİRCİL.
TOPLAM		11	41	238 340 000	100	

Kaynak: T.K.B. Tokat İl Müdürlüğü Destekleme Şube Müdürlüğü 1991 Mali Yılı Raporu.

Çizelge 4: 1991 Yılında Tokat Merkez İlçeye Bağlı Orman Köylerine Verilen Krediler

İLİ	İLÇESİ	KÖY SAYISI	ÜNİTE ADEDİ	KREDİ MİKTARI (TL)	%	ÜNİTE KONUSU
TOKAT	MERKEZ	3	12	60 000 000	23	F. ARICILIK
TOKAT	MERKEZ	1	6	72 000 000	27	S. KOYUNCUL.
TOKAT	MERKEZ	2	7	136 500 000	50	B. SİĞİRCİL.
TOPLAM		6	25	268 500 000	100	

Kaynak: T.K.B. Tokat İl Müdürlüğü Destekleme Şube Müdürlüğü 1992 Mali Yılı Raporu.

Tokat Merkez İlçesine Bağlı Orman Köylerinde Orköy Kredilerinin Uygulanmasına İlişkin Bir Araştırma

1991 yılında 6 köye 12 ünite fenni arıcılık, 6 ünite süt koyuncululuğu, 7 ünite besi sığırıcılığı olmak üzere toplam 268 500 000 TL. kredi verilmiştir. Verilen bu kredinin % 23'ü fenni arıcılık, % 27'i süt koyuncululuğu, % 50'i besi sığırıcılığına verilmiştir (Çizelge 4).

Yukarıda sıralanan ünitelere verilen kredilere uygulanan ödeme şekilleri de şöyledir:

Besi sığırıcılığında; 2 yıl ödemesiz, 4 taksit ve 6 yıl vade,

Koyunculukta; 2 yıl ödemesiz, 5 taksit ve 7 yıl vade,

Arıcılıkta; 2 yıl ödemesiz, 3 taksit ve 5 yıl ödemeli şartlarda % 12 faizlidir (6).

4. SONUÇ

Orköy kredilerinde amaç, orman köylerini buldukları yerlerde kalkındırmak, gelir düzeylerini artırmak ve ormana olan halk baskısını azaltmaktır.

Tokat tarım ve ormancılığında önemli bir yer tutan orman köylerine verilen kredilerin istenilen amaca ulaştığı söylenemez. Çünkü bu kredilerin kontrol mekanizması oldukça zayıftır. Orman köylüsünü desteklemek amacıyla verilen bu kredilerle açılan işletmeler belirlenen süre dahilinde çalışmadıkları gibi, düğün parası traktör alımı gibi kredi amacına yönelik olmayan alanlarda kullanılmıştır. Durum böyle olunca, hedeflenen amaca ulaşılmaması da mümkün olmamaktadır. Köylülerin eğitim ve kültür düzeylerinin düşük olması bir başka dezavantaj olarak ortaya çıkmaktadır. Verilen bu kredilerin sağlayacağı yüksek fayda çiftçi tarafından gerçekten anlaşılabilirse, bu kredilere olan talep artacak ve başarı derecesi de o derecede artacaktır. Ayrıca, pazar sorununun etkisi de oldukça büyüktür. Çiftçi ürününü gerçek değerinden daha düşük bir fiyata satmaktadır. Sonuçta beklediğini bulamayan çiftçi işletmenin faaliyetini durdurmak ya da başka bir alana çevirmek zorunda kalmaktadır.

Bu nedenlere bağlı olarak, devlet yüksek bir maliyetle verdiği bu kredileri amacına ulaştırabilmek için, mümkün olduğunca verilen kredilerin kontrolünü yapmalı ve bu köylerde örgütlenmeye gidilerek, çiftçinin ürününü gerçek değerden satabilmesi olanaklarını sağlamaya çalışmalıdır.

LİTERATÜR

1. KONUKÇU, Mustafa, "Türkiye'de Ormancılık", Yayın No: 4, Ankara, S. 33, 1984.
2. KAMILOĞLU, Mesut Yaşar, "Ormanlarımız", TOKB Dergisi, Sayı: 37, Ankara, S. 11, 1989.
3. YÜKSEL, Yavuz, "Orman Bakanlığında Teşkilatlanma Çalışmaları", Orman Bakanlığı Dergisi, Sayı: 1, Ankara, 1992.

4. Tokat İl Müdürlüğü, Merkez İlçe Orman Köyleri Kalkınma Planı, Tokat, 1991.
5. Tokat İl Müdürlüğü Destekleme Şubesi Müdürlüğü 1987 Yılına Kadar Olan Borçlular Müfredat Cetveli.
6. Tokat İl Müdürlüğü, Çeşitli Yıllara Ait Bilançolar, Tokat, 1987-1991.